

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI KADENCJA**

Warszawa, dnia 19 czerwca 2007 r.

Druk nr 471

SPRAWOZDANIE

KOMISJI PRAW CZŁOWIEKA I PRAWORZĄDNOŚCI

**w sprawie wyboru członka Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej
– Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu**

Komisja Praw Człowieka i Praworządności na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2007 r., na podstawie art. 94 ust. 4 Regulaminu Senatu, opiniowała skierowane przez Marszałka Senatu wnioski dotyczące wyboru kandydatów zgłoszonych do składu Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Komisja rozpatrzyła wnioski w sprawie:

- Andrzeja Friszke
- Piotra Gacha
- Teofila Wojciechowskiego

i stwierdziła, że zostały one złożone w prawidłowym trybie.

Wszyscy zgłoszeni kandydaci zostali zaopiniowani pozytywnie.

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka i Praworządności
(-) Zbigniew Romaszewski

Kandydaci na członka Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Andrzej Friszke – zgłoszony przez senatorów: Przemysława Berenta, Ryszarda Góreckiego, Tomasza Misiaka, Stefana Niesiołowskiego, Krzysztofa Piesiewicza, Piotra Wacha, Mariusza Witczaka.

Urodził się 29 sierpnia 1956 r. w Olsztynie. W latach 1975 – 1979 studiował na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W kadencji 1977 – 1978 był prezesem Koła Naukowego, które – prócz podejmowanych prac naukowych – było też ośrodkiem sympatyków opozycji na Wydziale. Od 1977 r. był w kontakcie z Klubem Inteligencji Katolickiej w Warszawie, gdzie m.in. uczestniczył w seminarium historycznym K. Wóycickiego. Po skończeniu studiów znalazł zatrudnienie w KIK, jeżdżąc z wykładami historycznymi do kościołów. W 1981 r. pracował jako redaktor działu historycznego w „Tygodniku Solidarność” od początku jego istnienia do likwidacji w stanie wojennym. W latach 1980 – 1981 był też członkiem kolegium redakcyjnego pisma nieocenzurowanego „Głos Wolny Wolność Ubezpieczający”, wydawanego przez samorząd na Uniwersytecie Warszawskim. W 1982 r. objął kierownictwo działu historycznego miesięcznika „Więź” i pozostaje na tym stanowisku do dnia dzisiejszego. W latach 1983 – 1984 przebywał w Wiedniu na stypendium Fundacji im. Herdera. Następnie prowadził w Londynie badania nad dziejami rządu polskiego i podziemia w kraju w latach II wojny światowej.

Od 1980 r. jest członkiem zwyczajnym Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie, w latach 1989 – 1992 był członkiem Zarządu. Od 1984 r. jest też członkiem kolegium „Więzi”. Od 1990 r. jest pracownikiem Instytutu Studiów Politycznych PAN w pracowni badania historii najnowszej. W 1994 r. obronił doktorat, w 2000 r. – habilitację. Od 1995 r. prowadzi zajęcia dydaktyczne m.in. w Europejskim Studium Dziennikarstwa i „Collegium Civitas”, oraz badania naukowe (granty) finansowane przez KBN. W 1999 r. został wybrany przez Sejm do Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej. Od 2000 r. jest przewodniczącym zarządu Stowarzyszenia „Archiwum Solidarności”.

Jest autorem wielu książek dotyczących najnowszej historii Polski: „O kształt Niepodległej” (1989 r.) „Polska Podziemna 1939 – 1945” (współautor, 1991 r.) „Opozycja polityczna w PRL 1945 – 1980” (1994 r.) „Polska Gierka” (1995 r.) „Oaza na Kopernika. Klub Inteligencji Katolickiej 1956 – 1989” (1997 r.) „Życie polityczne Emigracji” (1999 r.) „Polska. Losy państwa i narodu 1939 – 1989” (2003 r.).

Za pracę naukową otrzymał nagrody m.in. „Odry” (1994), Polskiej Fundacji Kulturalnej w Londynie (1995 r.), Nagrodę im. J. Giedroycia (2001 r.), Nagrodę Podporusza (2004 r.). W 2006 r. został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wymagania spełniane przez kandydata na członka Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej:

1. Posiada obywatelstwo polskie.
2. Jest osobą wyróżniającą się wysokimi walorami moralnymi. Od początku zaangażowany w ruch „Solidarności”, jako badacz dziejów najnowszych próbował przybliżyć i ukazać prawdziwą historię Polski okresu powojennego na wykładach organizowanych w kościołach, jako redaktor Tygodnika Solidarność i Więzi (publikacje w „drugim obiegu”).
3. Posiada niewątpliwie wiedzę przydatną w pracach Instytutu Pamięci Narodowej. Jest profesorem historii specjalizującym się w badaniu najnowszych dziejów Polski oraz autorem między innymi książki „Opozycja polityczna w PRL 1945 – 1980”. W swojej pracy naukowej wielokrotnie korzystał z zasobów archiwalnych IPN-u, m.in. w pracy „Solidarność podziemna 1981 – 1989”, której jest redaktorem. W latach 1999 – 2006 był członkiem kolegium IPN-u. Poznał doskonale zakres pracy IPN-u a także stan i jakość materiałów archiwalnych. Od 2000 r. jest przewodniczącym zarządu Stowarzyszenia „Archiwum Solidarności”.
4. Nie pełnił służby, nie pracował i nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa wymienionych w art. 5 ustawy o IPN (art. 11 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 6 ustawy o IPN).
5. Nie jest sędzią.
6. Kandydat nie należy do partii politycznej ani związku zawodowego, ani nie prowadzi działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością urzędu członka Kolegium IPN (art. 11 ust. 2 w związku z art. 11 ust.6 ustawy o IPN).
7. Kandydat nie jest posłem ani senatorem.

Piotr Gach - zgłoszony przez senatorów: Ryszarda Bendera, Adama Biele, Waldemara Krasnę, Janusza Kubiaka, Mieczysława Maziarza, Czesława Ryszkę, Jana Szafrąca, Ludwika Zalewskiego.

Urodził się 1 czerwca 1943 roku w Pilicy. W 1961 r. uzyskał maturę w tamtejszym Liceum Ogólnokształcącym. Następnie rozpoczął naukę w Studium Nauczycielskim nr 1 w Szczecinie (ze specjalizacją nauczania historii i języka rosyjskiego w szkołach podstawowych), którą ukończył w 1964 r. W latach 1964 – 1969 odbył studia historyczne na Wydziale Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, zakończone uzyskaniem w 1969 r. tytułu magistra historii. Na tym samym Wydziale, po napisaniu pracy doktorskiej z historii Kościoła („Kasaty zakonów na ziemiach polskich w końcu XVIII i w XIX wieku”), złożył egzaminy i w 1979 r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych. Bezpośrednio potem rozpoczął pracę naukowo-badawczą jako

asystent – stażysta, a od 1 X 1999 r. jako adiunkt w Instytucie Geografii Historycznej Kościoła w Polsce przy KUL. Po zrobieniu habilitacji w 2000 r. został zatrudniony, od 1 X 2001 r., na stanowisku profesora w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych KUL, gdzie kieruje Katedrą Historii Wychowania i prowadzi seminaria magisterskie i doktoranckie. Posiada Złoty Krzyż Zasługi, przyznany mu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 30 VI 2006 r.

I. Podstawowe informacje o statusie uniwersyteckim:

Praca habilitacyjna pt. „Struktury i działalność duszpasterska zakonów męskich na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska w latach 1773 – 1914”, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1999 r.

Rok 2000 – kolokwium habilitacyjne i jego zatwierdzenie przez Centralną Komisję do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Od 1 X 2000 r. kierownik Katedry Historii Wychowania w Instytucie Pedagogiki KUL.

1 X 2001 r. nominowanie przez Senat Akademicki KUL i zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych KUL.

II. Działalność społeczna, organizacyjna i redakcyjna.

1. W latach 1997 – 2000 pełnił funkcję wiceprezesa Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy, a w latach 1992 – 1999 prezesa Oddziału Lubelskiego tego Stowarzyszenia, oraz redaktora naczelnego pisma tego Stowarzyszenia „Mikrus Dziennikarski”.
2. Sprawował funkcję przewodniczącego Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność” KUL w latach 1998 – 2002 i wchodził w skład Komisji Porozumiewawczej NSZZ „Solidarność” Lubelskiego Ośrodka Naukowego, brał udział w obradach Senatu Akademickiego KUL i redagował w tym czasie Biuletyny Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność” Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1998 – 2001 (zredagował 4 numery).
3. Od 2002 r. wchodzi w skład redakcji czasopisma naukowego „Roczniki Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Z. 2 Pedagogika”.
4. Dokonał redakcji naukowej książki „Stąd ruszyła lawina... Region Środkowoschodni NSZZ «Solidarność» 1980 – 1989”, Lublin 2006, ss. 532 oraz napisał w niej rozdział „Przygotowania do wprowadzenia stanu wojennego przez władze komunistyczne w latach 1980 – 1981”, s. 269 – 322, głównie w oparciu o zbiory archiwalne IPN Oddział w Lublinie.
5. Jest autorem ponad 270 publikacji: naukowych, popularnonaukowych i dziennikarskich.
6. Uczestniczył w międzynarodowych konferencjach naukowych historyków, w Polsce i za granicą, oraz dziennikarzy – światowe kongresy Unii Prasy Katolickiej UCIP Graz (1995) i Paryż (1998). Posiada czynną znajomość: francuskiego, rosyjskiego, niemieckiego.

Brał udział w zbiorowych opracowaniach naukowych i stażach zagranicznych: Katolicki Uniwersytet w Louvain-la-Neuve (Belgia), Katolicki Uniwersytet w Leuven (Belgia), Paryż – l’Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, badania w bibliotekach belgijskich, kwerendy archiwalne i biblioteczne we Włoszech, Słowenia – Lublana, grudzień 1994 r. Tematyka: zakony męskie w Słowenii oraz dawnej Jugosławii.

Uzasadnienie zgłoszenia kandydata.

Prof. dr hab. Piotr Gach spełnia kryteria wynikające z ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ze względu na:

- przygotowanie zawodowe i specjalistyczne do pełnienia roli członka Kolegium IPN, ponieważ:
 - a) jest doktorem habilitowanym historii,
 - b) posiada niezwykle bogate doświadczenie archiwalne o randze europejskiej (spenetrował wszystkie ważniejsze ośrodki archiwalne w Europie Zachodniej),
 - c) w swoim dorobku naukowym ma m.in. wydanie opracowania na podstawie materiałów archiwalnych IPN na temat wprowadzenia przez władze komunistyczne PRL stanu wojennego (redakcja naukowa książki „Stąd ruszyła lawina... Region Środkowoschodni NSZZ «Solidarność» 1980 – 1989”. Lublin 2006, ss. 532 oraz autorstwo rozdziału na temat przygotowań do wprowadzenia stanu wojennego);
- pracę jako nauczyciela akademickiego w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych KUL, gdzie upowszechnia wśród studentów pedagogiki wiedzę społeczną i historyczną m.in. o najnowszych dziejach Polski;
- zaangażowanie społeczne zarówno na forum Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy (w latach 1997 – 2000 wiceprezes tego stowarzyszenia, w latach 1992 – 1999 prezes Oddziału Lubelskiego, redaktor naczelny pisma tego Stowarzyszenia „Mikrus Dziennikarski”), jak i w strukturach NSZZ „Solidarność” (przewodniczący Komisji Uczelnianej „S”, członek Komisji Porozumiewawczej NSZZ „S” Lubelskiego Ośrodka Naukowego);
- kompetencje moralne (cieszy się w swoim środowisku nieposzlakowaną opinią, jako człowiek uczciwy oraz z poczuciem sprawiedliwości).

Kandydat ten będzie potrafił nie tylko kompetentnie samodzielnie prowadzić prace archiwalne w IPN, lecz również kierować zespołami badawczymi w tym zakresie i nadawać wynikom tych badań taką rangę, że będą one uznawane w najlepszych centrach badawczych w zakresie archiwistyki na świecie. Ponadto, co jest równie ważne, będzie on potrafił zapewnić wynikom badań archiwalnych w IPN odpowiedni public relation, zarówno w mediach (jako dziennikarz), jak i w dydaktyce (jako nauczyciel akademicki prowadzący ważne badania nad nauczaniem historii, zwłaszcza najnowszej).

Teofil Wojciechowski – zgłoszony przez senatorów: Przemysława Alexandrowicza, Piotra Boronia, Krzysztofa Putrę, Sławomira Sadowskiego, Zbigniewa Trybułę, Marka Waszkowiaka, Czesława Żelichowskiego.

Urodził się 28 lutego 1939 r. w Rososzycy, pow. Ostrów Wielkopolski. W 1970 r. ukończył studia historyczne na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, uzyskując tytuł magistra. Doktoryzował się w 1975 r. na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, a w 2005 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

W latach 1972 – 1977 pracował jako asystent oraz adiunkt na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W latach 1977 – 1990 pełnił funkcję kustosa, starszego kustosa oraz kierownika działu Kultury Materialnej w Muzeum Żup Krakowskich. W latach 1990 – 1998 był burmistrzem Miasta Bochni oraz radnym Rady Miasta Bochni, a w latach 1998 – 2002 był radnym Rady Powiatu Bocheńskiego.

Od 1999 r. Pan Teofil Wojciechowski pełni funkcję członka Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej.

Od 1980 r. członek NSZZ „Solidarność” oraz w latach 1980 – 1981 oraz 1988 – 1990 przewodniczący Komisji Zakładowej przy Muzeum Żup Krakowskich. Za działalność opozycyjną internowany i więziony w latach 1981 – 1982.

Wśród inicjatyw społecznych kandydata należy wymienić przede wszystkim współtworzenie Tarnowskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w 1978 r. oraz Stowarzyszenia Gmin Małopolskich w 1990 r., którego był również członkiem zarządu przez dwie kolejne kadencje w latach 1990 – 1998. Ponadto był założycielem i przewodniczącym Związku Gmin Dolnego Dorzecza Raby dla ochrony wód, gruntów i powietrza.

Zarówno wykształcenie, jak i doświadczenie zawodowe, a w szczególności dotychczasowa praca w Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej, wskazują, że Pan Teofil Wojciechowski jest dobrym kandydatem na członka Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej.

T ł o c z o n o z p o l e c e n i a M a r s z a ł k a S e n a t u
